

О. К. Золотарьова, Т. Л. Олійник

Любименко Володимир Миколайович

ЛЮБИМЕНКО Володимир Миколайович (04(16). 01. 1873, слобода Вейделівка Воронеж. губ., нині смт Белгород. обл., РФ – 14. 09. 1937, Ленінград, нині С.-Петербург) – ботанік, фізіолог рослин. Доктор ботаніки (1917), академік АН УРСР (1929), член-кореспондент АН СРСР (1922). Закін. Ліс. інститут у С.-Петербурзі (1898), де був залиш. для підготовки до професор. звання, отримав золоту медаль за працю «Об отложении кристаллов щавелевокислого кальция в органах цветка» (опубл. у ж. «Извѣстія Санкт-Петербургскаго лѣснаго института», 1900, № 5). Закін. С.-Петербур. університет (1902, екстерном). Від 1903 перебував у наук. відрядженні у Німеччині та Франції. 1908–13 – ботанік Нікіт. ботан. саду в Криму. 1909 у Харків. університеті склав магістер. іспити, 1910 у С.-Петербур. університеті захистив магістер. дис. «Содержание хлорофилла в хлорофилльном зерне и энергия фотосинтеза». За наук. праці, присвяч. вивченню хлорофілу, АН присудила Л. Бейтензор. стипендію для подорожі в тропічні країни (відвідав Австралію, Нову Зеландію, о-ви Малай. архіпелагу; здійснив кількіс. аналіз хлорофілу 400 видів тропіч. рослин). 1914–37 – у Ленінгр. ботан. саду: консерватор, н. с., зав. лаб.; водночас – проф. Петрогр. університету (нині С.-Петербург, 1915–24), Хім.-фармацевт. інституту (1922–30), Військ.-мед. академії (1924–29), завідувач відділу хім. фізіології рослин Інституту ботаніки АН УРСР (Київ, 1929–37). Організував лаб. фізіології рослин у Києві, Харкові, Нікіт. ботан. саду, Ленінграді. Представник екол. напряму у вітчизн. фізіології рослин. Вивчав процеси утворення хлорофілу в рослинах, фотосинтезу, накопичення орган. речовин залежно від кількості пігментів, фотоперіодизм, роль світла в житті рослин, особливості повітряного живлення рослин. організму. Встановив наявність хім. зв'язку між білками і пігментами у живих пластидах, показав співвідношення зелених та жовтих пігментів у

листку. Співрозробник схеми світлозалеж. утворення хлорофілу із хлорофілогу.
Запропонував гіпотезу еволюції способів живлення від хемосинтезу до фотосинтезу.
Працями з фізіології чаю, тютюну, цукр. буряків, пшениці Л. започаткував спец. фізіологію с.-г. рослин.

Основні праці

Об образовании хлорофилла в темноте // Изв. С.-Петербур. ботан. сада. 1905. № 5; Влияние света различной напряженности на накопление сухого вещества и хлорофилла у светлюбивых и теневыносливых растений // Тр. по лес. опыт. делу в России. С.-Петербург, 1908. Вып. 13; Курс общей ботаники. Берлин, 1923; Биология растений. Анализ приспособительной деятельности растений. Ленинград, 1924; Материя и растения. Синтез органического вещества в растительном царстве. Ленинград, 1924; Фотосинтез и хемосинтез в растительном мире. Москва; Ленинград, 1935; Керування рослиною. К., 1936; Избранные труды: В 2 т. К., 1963.

Рекомендована література

1. Збірник праць, присвячений пам'яті академіка В. М. Любименка. К., 1938;
2. Бриллиант В. А. О жизни и творчестве В. Н. Любименко (К 10-летию со дня его смерти) // Сов. ботаника. 1947. Т. 15, № 3;
3. Манойленко К. В. В. Н. Любименко: эволюционные, эколого-физиологические, историко-научные аспекты деятельности. С.-Петербург, 1996;
4. Волков В. А., Куликова М. В. Российская профессура. XVIII – начало XX вв. Биологические и медико-биологические науки: Биограф. слов. С.-Петербург, 2003;
5. Бабий Т. П., Коханова Л. Л., Костюк Г. Г., Задорожный А. Г., Матвеев С. А., Погребняк Л. П., Теплицкая Е. В., Труханов В. А. Биологи: Биографический справочник. К., 1984.

Бібліографічний опис:

Любименко Володимир Миколайович / О. К. Золотарьова, Т. Л. Олійник // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2017. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-59794>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).